

РЕЧ-ДВЕ СА...

Протосинђел Методије, игуман манастира Свети Прохор

950 година манастира Светог Прохора Пчињског

Разговарао: Драган Тадић

Година 2020. је година више јубилеја, 100 година од успостављања Српске Патријаршије, али и 950 година од постојања манастира Свети Прохор Пчињски. Тим поводом разговарамо са игуманом манастира, архимандритом мр Методијем.

У аналима Епархије врањске записано је следеће: На дан Светог Бонифатија, 1. јануара 2020. године, Његово Преосвештенство Епископ врањски Пахомије је утоку Свете Литургије увео у дужност игумана манастира Свети Прохор Пчињски оца архимандрита мр Методија (Марковића).

Оче игумане, указана Вам је велика част да у овој години, када Српска Православна Црква обележава 950 година од постојања манастира, Ви будете настојатељ обитељи ове велике светиње. За

почетак разговора, упутите нас укратко у житије Преподобног Прохора Пчињског...

– Преподобни Прохор Пчињски подвизавао се у Нагоричанској и Козјачкој пустињи за време царовања благочестивог византијског цара Романа Диогена (1067–1071). Побожни родитељи Светог Прохора, Јован и Ана живели су у селу Овчје поље у Скопској области. Били су то тужни људи јер нису имали деце. Горећи од жеље за децом усрдно су се молили Богу и чинили милостиње сиротима и црквама. Господ је услишио њихове молитве и даровао им велику радост и утеху: Ана заче у старости и роди сина, који на крштењу доби име Прохор. Просвећен Духом Светим, Прохор напредоваше у учењу и побожности чиме је много радовао своје родитеље. Када Прохор изучи књижну мудрост

боље од свих својих вршњака и постаде пунолетан, родитељи замислише да га ожене како би добили наследнике. Али, преподобни не хтеде да себе окива светским оковима. Горећи пламеном љубављу према Господу жудео је да Му даноноћно служи умом и срцем, духом и телом. Волео је цркву и њена света богослужења, и сваки дан одлазио у њу на молитву. То беше најслађа храна његовој побожној души. Слушајући речи Господа Христа у Јеванђељу: *Који љуби оца или мајер већма неће мене, није мене госпођан; и који ме љуби нек узме крст свој, и иде за мном,* – Прохор се, укрепљаван и озараван Духом Светим, реши да остави свет и да се сав посвети Богу. Изоставивши из цркве, где је слушао речи Господње, раздаде све своје имање сиромасима и отиде у пустињу. Дошавши у пустињу Нагоричанску настанио се у малој пештери поред које беше мали извор воде, и ту се подвизавао подвигом дивним и спасоносним, имајући увек пред очима Бога и Творца Спаситеља Господа Христа. Храна му беше биље и трава, коју узимаше једанпут у три дана, док је молитвом свагда хранио душу своју. Живећи на такав начин, преподобни проведе у пустињи тридесет и две године, и за то време не виде лица човечијег. По промислу Божијем догоди се и ово: Диоген, који је требао да постане цар, дошао је у лов у пустињу где се преподобни подвизавао. Гонећи срну Диоген се сrete са Светим Прохором који му пророчки рече: „Диогене иди у Цариград јер ће те Господ уздићи на царски престо, а тада не заборави мене. Те пак хаљине што су на теби, остави у нарочитој одаји, чешће навраћај да их видиш, опомињући се и мене старца који живи у овој пустињи.“ После неког времена испуниле су се речи светог старца, Диоген је постао цар, али је убрзо заборавио на речи Светог Прохора. Тридесет година после тога преподобни се јави Диогену у сну и рече: „Зашто Диогене, заборави своје пређашње хаљине и мене старца? Постарај се да ми подигнеш макар мали храм.“ Пробудивши се, цара обузе страх, и оде одмах да види своје старе хаљине, и опомену се свега што му рече преподобни старац. Цар крену у потрагу за светитељем, али дуго луташе и не могоше га наћи, јер се Анђео Господњи јави преподобном и рече му да иде дубоко у пустињу и настани се у Козјаку. Свети Прохор послуша Анђела и настани се у пећини на Козјаку где се подвизаваше још тридесет година. Када цар Диоген пронађе свете и мироточиве мошти Светог Прохора, свечано их пренеше у Нагоричански храм, али се мошти чудесно враћаше у пећину, и тако би три пута. Цар одлучи да свете мошти понесе у Цариград, али кола са моштима нису могла да се помере са места. Тада је цар разумео вољу преподобног... Да он жели остати на месту свога подвига, тако да цар Диоген подиже поред реке Пчиње нову цркву посвећену Светом Оцу Прохору. Цар са собом однесе леву руку светитељеву, а остало тело остави у новој обитељи из кога ево већ девет стотина педесет година тече целебно миро.

Архимандрит Методије Марковић, рођен је 7. септембра 1987. године у Врању, а своје прво богословско образовање, по благослову Епископа врањског Пахомија, стекао је у Богословији Српске Православне Цркве „Свети Кирило и Методије“ у Нишу. Московску Духовну академију отац Методије завршио је у периоду од 2006. до 2009. године, а затим 2010. године уписује постдипломске студије на Богословском институту „Сан Бернардино“ у Венецији, где борави до 2012. године. Монашки постриг примио је 1. септембра 2012. године, у манастиру Светог Николе у Врању, где је истог месеца од стране Епископа врањског Пахомија, именован на дужност намесника овог манастира. У академској 2014/2015. години, борави на Универзитету у Падерборну (Немачка), како би усавршио немачки језик и слушао теолошка предавања на Институту „Јохан Адам Милер“, а академску 2017/2018. годину проводи у Болоњи, где је и одбранио магистарски рад на поменутом факултету. Архимандрит Методије био је и старшина Саборног храма Свете Тројице у Врању.

Оче Методије, манастир Свети Прохор Пчињски има богату и велику историју... Да ли можете да нам укажете на најбитније догађаје из живота манастира?

– Манастир је познат и по томе што га је обновио свети српски краљ Милутин, тако да ове године прослављамо и седам стотина година од његове прве обнове, чији фрескопис је до данас сачуван. Након пада српске државе под власт Отоманске империје, манастир је више пута рушен, паљен али исто тако и обнављан. У манастирском летопису записан је податак да је 1483. године извесни Петар даривао мермерну крстионицу, а само шест године касније обнавља се комплетан живопис, односно поново се осликава Милутинова црква о трошку Марина, сина попа Радоње из Кратова. Св. кнез Лазар великомученик косовски, подигао је спољну припрату-трем, испред Милутинове цркве у манастиру Светог Прохора Пчињског, исто тако као што је урадио у Хиландару. Народно предање говори да је Кнез Лазар, на путу за Косово Поље овде причестио војску. На двестоту годишњицу Косовског боја 1589. године била је још једна значајна обнова манастира тј. дограђен је параклис са јужне стране посвећен Пресветој Богородици. У историјској литератури записано је да је 1686. године манастир посетио Патријарх српски Арсеније Чарнојевић, приликом свог путовања у манастиру Лесново. У манастиру постојала је преписивачка школа, као и богата ризница и библиотека са

старим рукописним књигама на пергаменту, кожи и хартији. Нажалост у данашњој манастирској ризници остао је мали број од тих вредних књига. Крајем 19. века тачније 1894. године доласком Недељка Ковачевића из Клиновца за татора почиње нови градителски циклус. Изградња новог тј. садашњег храма завршена је 1904. године о чему сведочи натпис на фасади. Године 1912. за време старешине игумана Владимира Протића, краљ Петар I Ослободилац, подигао је монашки конак. Те исте године, пресудном Кумановском битком на Зеберњаку у близини манастирских поседа ови крајеви коначно стичу слободу после вишевековне турске доминације. Међутим, за манастир не престају невоље. Већ 1915. године страда братство манастира од бугарских окупатора. Након ослобођења у Великом рату за старешине манастира и у братство долазе Руси, архимандрит Кирило, јеромонах Серафим, јеромонах Јован Кухтин, који касније бива изабран за архиепископа у Прагу.

Познато је да је Преподобни Јустин Ђелијски и Врањски замонашен у Прохору, да је био у братству манастира... Да ли у архиви постоје подаци о томе? Кажите нам више о томе.

– Преподобни Ава Јустин Поповић рођен је у Врању, у његовим списима може се наћи да је још из раног детињства био везан за манастир Светог Оца

Прохора, када је долазио на ходочашћа са својом побожном мајком. У манастиру се чува *Дошмашка* у три тома коју је написао Отац Јустин са посветом: „Библиотеци манастира Св. Прохора Пчињског, Јеромонах Јустин сабрат манастира Св. Прохора Пчињског.“ На основу тог записа закључујемо да је Св. Јустин био сабрат манастира. У навечерје празника Светих Кирила и Методија, словенских просветитеља, 23. маја 2020. године Преосвећени Владика врањски Пахомије донео је део моштију Св. Оца Јустина у манастир Св. Прохора и том приликом казао: „Данас у ову свету обитељ враћа се њен сабрат отац Јустин, враћа се као Светитељ Божији, до сада је био духовно са нама, а од сада је и физички присутан кроз своје свете мошти...“

Свети Архијерејски Сабор треба да почне са радом у овој великој светињи, то је велика част, обавеза и одговорност за Епархију, али и за Вас као игумана...

– Свети Архијерејски Синод СПЦ донео је одлуку да овогодишњи Сабор започне са радом у манастиру Св. Прохора. То је за нашу Епархију врањску и наш манастир велика част и радост, могу слободно рећи да је то историјски догађај. Планирано је да у време заседања Светог Архијерејског Сабора буде обележена и централна прослава. Нажалост због пандемије

вируса Ковид-19, најављена прослава је одложена за септембар, очекујемо нову Одлуку САСинода о томе да ли ће САСабор СПЦ започети у нашем манастиру.

Још прошле године започете су припреме за обележавање овог великог јубилеја, одржано је неколико седница Одбора за обележавање великог јубилеја... Шта је све у плану да се реализује и како теку припреме?

– На предлог Његовог Преосвештенства Епископа врањског Пахомија и чланова Епархијског Управног Одбора Епархије врањске донета је одлука да обележавање 950 година постојања манастира и 700 година од његове обнове буде обележено на високом тј. на државном нивоу. Упућен је позив за покровитељство председнику Републике Србије Александру Вучићу, на шта се он са радошћу одазвао и препознао историјски значај манастира Св. Прохора за наш народ и нашу Цркву. Формиран је Одбор за прославу чији су чланови представници црквених и државних институција. Цела 2020. година биће посвећена овом великом јубилеју. У јануару месецу, јубиларна, Тридесета светосавска недеља почела је изложбом “Духовно и културно благо манастира Преподобног Прохора Пчињског” у галерији Народног позоришта у Врању. Иста изложба приказана је у Дому културе у Бујановцу, а планирано је да буде приказана и у свим градовима и општинама у Пчињском округу до краја године, док ће у Београду бити приказана у октобру месецу.

У припреми је документарни филм под називом *Манастир Преподобног Прохора Пчињског*, који раде „Филмске новости“ из Београда.

Поводом празника Св. Кирила и Методија 24. маја 2020. године, Његово Преосвештенство Епископ врањски Пахомије служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Преподобног Прохора Пчињског. Пре почетка Литургије, Епископ Пахомије је извршио освећење новог престола у олтару Цркве у који су положене мошти Светих витлејемских, севастијских и сурдуличких мученика, а део моштију Преподобног Јустина Ћелијског и Врањског положен је у кивот код моштију Преподобног Прохора Пчињског. По завршетку Свете Литургије, извршено је освећење цркве - брвнаре код испоснице Преподобног Прохора Пчињског која је посвећена Преподобном Сисоју Великом. У овој испосници старац Прохор је провео већи део овоземаљског живота, а освећење је извршено поводом 950-годишњице од оснивања манастира. Испосница, а сада црква-брвнара, налази се на планини Козјак удаљена је око 3 километара од манастира Преподобног Прохора Пчињског и у њеној непосредној близини је поток са кога је воду пио и сам старац Прохор. По извршеном освећењу, Епископ Пахомије се беседом обратио великом броју присутних верника и изразио своју захвалност свима који су помогли да се уради ово богоугодно дело и тако омогућили да се направи ново молитвено место у близини манастира Преподобног Прохора Пчињског.

У Краљевом конаку манастира Преподобног Прохора Пчињског, на дан Св. Кирила и Методија, 24. маја 2020. године, одржана је трећа седница Извршног одбора за обележавање 950 година оснивања и 700 година обнове манастира Преподобног Прохора Пчињског. Седницом је председавао председник Извршног одбора Његово Преосвештенство Епископ врањски Пахомије који је обавестио присутне о изменама Програма обележавања 950 година оснивања и 700 година обнове манастира Преподобног Прохора Пчињског које су настале због вируса Ковид-19 и ванредног стања које је било у Републици Србији.

Имајући у виду новонастале околности, одлучено је да нови термин одржавања централне прославе 950 година оснивања и 700 година обнове манастира Преподобног Прохора Пчињског буде 6. септембар 2020. године. Такође је одлучено да о новом термину одржавања Међународног научног скупа „Преподобни Прохор Пчињски – 950 година у српском народу“ своју одлуку донесе Програмски савет Одбора. На седници су разматрана и друга текућа питања реализације Програма обележавања 950 година оснивања и 700 година обнове манастира Преподобног Прохора Пчињског. Чланови Извршног одбора су се договорили да се одржи још једна седница крајем августа пре одржавања централне прославе.

Хвала Вам оче игумане, помјаните нас у светињи... ❖❖